

Styrelsen	2024-06-24
Handling nr	6.4
Handläggare	Camilla Holtet
Daterad	2024-05-29
Reviderad	

Till
Styrelsen för Västtrafik AB

Uppföljning målområde: Andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Trafikförsörjningsprogram 2021-2025

Övergripande mål – Andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland

Prioriterade åtgärdsområden:

- I arbetet med att öka andelen hållbara resor i Västra Götalandsregionen ska Västtrafiks huvudprioritering vara arbets- och studiependling, som idag står för merparten av det kollektiva resandet. Arbetet med att förbättra möjligheterna för arbets- och studiependling kan med fördel ske i samråd med regionens kommuner och företag.

Västtrafiks kommentar: Det övergripande målet från trafikförsörjningsprogrammet, där andelen hållbara resor ska nå upp till samma andel som innan pandemin, ser ut att uppnås. År 2019 var totala andelen hållbara resor 39%. Per april 2024 är den siffran 41%. Det andra målet, som gällde kollektivtrafikens andel i trafiken, låg på 32% 2019. Den har sjunkit en procentenhet och ligger per april 2024 på 31%.

- Driva på och underlätta för mer hållbara resval genom informations- och beteendepåverkande projekt som stimulerar till bland annat ökad cykling, samåkning och bättre nyttjande av befintlig trafik. Detta i syfte att både minska trycket i högt trafik i stråk/stadstrafik och att öka kännedomen om olika resmöjligheter på landsbygder; exempelvis cykel/bil till pendelparkering, Närtrafik. Ett arbete som behöver ske i samverkan med kommuner och företag.

Västtrafiks kommentar: Löpande arbete som bland annat drivs på genom att erbjuda kommuner i Västsverige delaktighet i projekt som samordnas regionalt och genomförs lokalt. Exempel på aktuella projekt för ökat hållbart resande:

- *Vintercyklist: Projekt för att öka cyklingen vintertid. 13 kommuner deltog under vintern 2023-24.*
- *På Egna Ben: Utmaning för barn i årskurs 4-6 som handlar om att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt.*
- *Cykelvänlig arbetsplats: Projekt och tävling för arbetsgivare som går ut på att skapa en cykelvänlig arbetsplats.*

Erbjuder också kommuner deltagande i ett gemensamt nätverk för hållbart resande. Nätverket träffas för kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte fyra gånger under 2023. Utöver det förs hållbart resande in som en del av den löpande dialogen med respektive kommun.

- Västtrafik behöver fortsatt nära följa de satsningar som sker i infrastrukturen samt kring nya etableringar i regionen för att samordnat med relevanta aktörer genomföra aktiviteter och åtgärder som stöder ett ökat hållbart resande (olika åtgärder behövs och ska stödja varandra). På samma sätt behöver aktiviteter och samverkan ske med befintliga större arbetsplatser och industriområden för att utveckla möjligheterna att resa hållbart.

Västtrafiks kommentar: Tidigare Kollektivnämnden har avsatt 8 mnkr till Västtrafik för åtgärder kopplat till stora strategiska etableringar i regionen 2023-2026. Inledningsvis fokuserar Västtrafik på två stora etableringsområden i regionen: Hisingen i Göteborg samt Mariestad. Diverse dialoger, utredningar och aktiviteter pågår. Se även särskild redovisning till IKN i februari 2024.

Utifrån kartläggning av kollektivtrafiken till befintliga större arbetsplatser och industriområden, som genomfördes under hösten 2023, har identifierade behov har tagits vidare och genomförs successivt där det är möjligt. Dialog förs med berörda kommuner och andra relevanta parter.

- Dialog är viktig med kommunerna för att tillsammans utveckla effektiva lösningar för hållbart resande i olika geografier. I städerna behöver kollektivtrafikens framkomlighet och utrymme fortsatt förbättras genom gemensam dialog och prioriteringar.
- Fortsatt stimulera utvecklingen inom kombinerad mobilitet både i stadsmiljö och på landsbygd. Olika lösningar utifrån olika förutsättningar.

Västtrafiks kommentar: Arbete pågår. Både i löpande arbete och i gemensamma projekt och utredningar.

- Medverka i gemensamt arbete för hållbar mobilitet i glesare geografier (initiativ från Fyrbodals, Skaraborg och Boråsregionen).

Västtrafiks kommentar: Västtrafik deltar aktivt i samverkan.

- Tredjepartsförsäljning av Västtrafiks biljetter ska fortsatt främjas. När flera aktörer, exempelvis besöksnäringen, kan skapa erbjudanden där biljettköp ingår stimuleras hållbara resval.

Västtrafiks kommentar: Västtrafik har, sedan införandet av tredjepartsförsäljning 2022, fortsatt att söka intresserade aktörer och blir även uppsökt av de som vill addera kollektivtrafik till sina egna erbjudanden. Däremot är tillväxten låg och för att komma vidare krävs bl a åtkomst på nationell nivå, något som Västra Götalandsregionen inte ensamt råder över.

- Medverka till, samt driva egen utveckling av innovationer som underlättar omställning till hållbart resande i hela Västra Götaland. Medel finns att söka från infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden för utvecklingsprojekt. Fortsatt medverkan i ElectriCity-plattformen utgör en del i detta arbete och ingår i Regionala utvecklingsstrategins kraftsamling Elektrifiering.

Västtrafiks kommentar: Utvecklingsarbete som drivs genom ett särskilt satsningsområde som kallas Kraftsamling mobilitet. Västtrafik vill verka för en utveckling mot ett väl fungerande och hållbart mobilitetssystem där flera mobilitetsformer och aktörer samverkar, alltså den kapacitetsstarka kollektivtrafiken och andra delade mobilitetsformer. Mikromobilitet, utveckla befintlig trafikerbjudande och nya mobilitetsformer är utpekade satsningsområden. Västtrafik har sökt och fått särskilda medel för tester kring dynamisk trafik som genomförts under året. Västtrafik deltar aktivt i fortsatt arbetet med ElectriCity.

- Delta i regionöverskridande utvecklingsinitiativ för ökat hållbart resande utifrån Rådslaget tillsammans med övriga regionala kollektivtrafikmyndigheter.

Västtrafiks kommentar: Västtrafik deltar aktivt i samverkan.

- Pågående pilotprojekt och tester av exempelvis dynamisk kollektivtrafik och kombinationsresor med cykel/övrig mikromobilitet och kollektivtrafik bör utifrån resultat och erfarenheter växlas upp och implementeras i ordinarie verksamhet i den takt ekonomin medger.
- Stärka och i högre grad koppla ihop och underlätta kombinerade resor med cykel/övrig mikromobilitet och kollektivtrafik. Utredda möjligheterna kring att ta med cykel på landsbygdsbussar samt gemensamma biljetter mellan kollektivtrafik och olika hycykelsystem.

Västtrafiks kommentar: Planerade tester inom dynamisk trafik i mindre tätorter, kallat Västtrafik on demand, är genomförda under året och under avslut. En av slutsatserna är att det krävs större resandevolymer. Insikten lyfts in i ett utvecklat test av Västtrafik on demand som planeras starta upp vid årsskiftet. Pågår även andra aktiviteter inom området som löpande följs upp. Vad gäller Kombinationsresor cykel/gång/kollektivtrafik så pågår arbete med tester och utredning enligt plan. Västtrafik on demand kommer särskilt redovisas vid IKN mötet den 14 juni.

- Revidering av trafikförsörjningsprogrammet pågår fortsatt under 2024. Västtrafiks medverkan är viktig och personella resurser behöver fortsatt avsättas i arbetet.

Västtrafiks kommentar: Västtrafik deltar aktivt i arbetet.

- Kollektivtrafikens roll i civilförsvaret/beredskap – fortsätta arbetet med utveckling av kollektivtrafiken som en del av det civila försvaret.

Västtrafiks kommentar: Västtrafik är sedan oktober 2023 en egen säkerhetsskyddsorganisation och har genomgått en tillsyn från Transportstyrelsen med återkoppling i april 2024. Arbetet inom beredskapsområdet sker i stor utsträckning som ett gemensamt regionalt arbete. Arbetsgrupp mellan Västtrafik, Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden och Koncernkontoret är initierad för att omhänderta Västtrafiks uppdrag inom beredskapsfrågor för persontransporter. Arbeta med ny regional säkerhets- och beredskapspolicy är initierad.

//